

Metaforizácia a kategorizácia v slovanskom jazykovom svete

Metaphorisation and Categorization in the Slavic-speaking World

Abstract: DUDOK, Miroslav. *Metaphorisation and Categorization in the Slavic-speaking World*. The intention of our text is only partially oriented to improve the theoretical discourse on the metaphorisation of the text and the categorization of the extra-lingual reality by language means. First of all, we intend to point out the creativeness of the onomasiological procedures with the participation of cognitive procedures as seen on the registry of the mushrooms in the Slovak language and the Macedonian language. In linguistic terms, the Slovak language and the Macedonian language are characterized by a conspicuous similarity of forms, but within special communication spheres and in the case of special naming units, they are characterized by a significant linguistic diversity and variability. There is no need to look for reasons for diversity only because of the biodiversity of mushrooms but especially in our knowledge or in the constitution of knowledge and the principles of cognitive process.

Key words: Slovak language, Macedonian language, mushrooms

Abstrakt: DUDOK, Miroslav. *Metaforizácia a kategorizácia v slovanskom jazykovom svete*. Zámer nášho textu je len čiastočne orientovaný na prehlbovanie teoretického diskurzu metaforizácie textu a kategorizácie mimojazykovej reality jazykovými nástrojmi. V prvom rade chceme prostredníctvom registra húb v slovenčine a macedónčine poukázať na tvorivosť onomaziologických postupov za účasti poznávacích procedúr. Slovenčinu a macedónčinu v jazykovej rovine charakterizuje nápadná podobnosť foriem, ale v rámci špeciálnych komunikačných sfér a pomenovacích jednotiek i výrazná jazyková diverzita a variabilita. Jadro odpovede prečo je tomu tak netreba hľadať iba v rámci biodiverzity húb, ale predovšetkým v našom poznaní, resp. v konštituovaní poznania a v princípoch poznávacieho procesu.

Kľúčové slová: slovenský jazyk, macedónsky jazyk, huby

Zámer nášho textu je iba čiastočne orientovaný na prehlbovanie teoretického diskurzu metaforizácie textu a kategorizácie mimojazykovej reality jazykovými nástrojmi. V prvom rade chceme na podklade relatívne uzavretého pomenovacieho mikrosystému názvoslovia húb v slovenčine a macedónčine poukázať na tvorivosť onomaziologických postupov za účasti poznávacích procedúr. Predsa pre naše myslenie a rečovú aktivitu neexistuje nič dôležitejšie, ak by sme parafrázovali názor Georga Lakoffa, než je kategorizácia. A metafora dnes nie je iba štylistickou záležitosťou spisovateľov, ale bežnou jazykovou výbavou verejných činiteľov, vedcov, aj v textoch aktuálnych nositeľov Nobelovej ceny za fyziku, a každého používateľa jazyka. Verím, že na konferencii o macedónsko-slovenských literárnych, jazykových a kultúrnych vzťahoch takýto prístup môže byť produktívny, napriek tomu, že v synchrónnej rovine dnes minimalizujeme faktor priameho kontaktu. Z aspektu vývinu onomaziologických štruktúr očakávané medzijazykové súvislosti sú však zjavné, čo potvrdí i náš text. Zameriame sa na vysvetľovanie vybraného registra v slovenčine a macedónčine. Kognitívna lingvistika, ktorej pilierovými pojmami sú práve uvedené termíny, nám môže poskytnúť

mnohé odpovede na otázky pri parciálnych jazykových reprezentáciách a rečových prejavoch v slovanskom jazykovom svete, pri ktorých sa porovnávajú a deskriptívna lingvistika zastavili. Historicko-porovnávajúca lingvistika, moderná deskriptívna lingvistika, dialektológia so svojimi kartografickými metódami, sémanticky orientovaná lingvistika atď. poskytuje svedectvo o takmer neprehľadnom empirickom bohatstve spríbuznených jazykov akými sú slovanské jazyky a dáva nám odpoveď na otázku s akými konkrétnymi jazykovými prostriedkami jazyky disponujú. Slovenčinu a macedónčinu v jazykovej rovine charakterizuje nápadná podobnosť foriem, ale v rámci špeciálnych komunikačných sfér a pomenovacích jednotiek i výrazná jazyková diverzita a variabilita. Jadro odpovede prečo je tomu tak treba hľadať predovšetkým v našom poznaní, resp. v konštituovaní poznania a princípoch poznávacieho procesu.

Odpoveď na nastolenú otázku sa pokúsime hľadať na príklade mykologického diskurzu a jazykového inventára húb v slovenčine a macedónčine. Nadviážeme tak na náš výskum textového sveta húb, pri ktorom však chýbal macedónsky jazykový obraz húb¹.

¹ DUDOK, Miroslav. Plamienka v krajine zárazkov. Textový svet húb. In ŠIMKOVÁ, Mária (ed.). *Slovo – Tvorba – Dynamickosť. Na počesť Kláry Buzássyovej*. Bratislava 2000, s. 426-441.

Diverzifikovaný charakter jazykového obrazu húb v slovanskom jazykovom svete nie je iba priamym výsledkom biodiverzity húb, ale i divergentného a konvergentného vývinu slovanských jazykov, resp. slovnej zásoby v rámci sveta húb. V tejto sfére je heterogénna a pestrá kognitívna i onomaziologická a semaziologická stránka i vo vnútri jednotlivých jazykov, takže otázku možno sledovať z aspektu medzijazykovej lexikálnej diverzity na jednej strane i vnútrojazykovej diverzity na druhej strane. Svedčí o tom i lexikálny materiál v najnovších jazykovo-kartografických publikáciách. V CKDA, 5. zv. je spracovaný materiál z oblasti ľudovej terminológie týkajúci sa názvov húb získaný spracovaním otázok 434 – 441 v dotazníku pre tento atlas². G. Múcsková z neho podrobnejšie porovnávala centrálné prvky lexikálno-sémantického čiastkového systému - sémantickú štruktúru lexém *Gub-, *Grib a *peČAr/ČEper³. Pre nás je podstatné autorkine zistenie, že psl. forma *gōba pre všeobecné pomenovanie všetkých druhov húb nie je prítomná v celoslovanskom priestore, aj keď je jej rozšírenie pomerne rozsiahle a vyskytuje sa v severozápadnej časti karpatského oblúka, čiastočne v ukrajinskej časti a balkánskych slovanských jazykoch⁴. Korešpondencia ani tu však nie je úplná: v spisovných jazykoch je prítomná medzi slovenčinou (*huby*), češtinou (*houby*), slovinčinou (*gobe*), macedónčinou (*gabi*) a bulharčinou (*gābi*). Na celom tomto území je charakteristická polysémia a známe sú tieto významy pre lexému *Gub- v tomto poradí 1. najrozšírenejší je význam „názov pre celú triedu húb (fungus), 2. „stromová huba“, 3. „druh húb“ a v niektorých lokalitách i 4. „pleseň“⁵ a v metaforickom kontexte i vo význame morskej huby, špongia. Plynulé územie je prerušené chorvátskou, srbskou, bosnianskou a čiernohorskou izolexou *gljive*. Slovenská a česká forma *hliva/ hlíva* je kategorizovaná ako osobitný druh (*Pleurotus*).

Huba a deminutívny variant hubka vo význame špongia v slovenčine signalizuje i vnútrojazykovú diverzitu. Synonymia reprezentuje kultúrnu diverzitu. Napríklad v biblických textoch sa vyskytuje trikrát deminutívna podoba *hubka* a to iba v evanjelickej redakcii Evanjelia podľa Matúša, Marka a Jána⁶, kým v katolíckej redakcii je jazykovo adaptovaný grécky výraz – špongia. V macedónskom preklade je použitý turcizmus (сунѓер).

Psl. podoba *gribъ je charakteristická pre severnú a východnú časť karpatskej oblasti a to najčastejšie vo význame fungus, „všeobecný názov pre všetky druhy húb“. Avšak slovenské jazykové územie charakterizuje polylexia huby/hríby/pečiarky. Južnoslovanská oblasť, teda i macedónčina, je bez formantu gribъ, paralelne sa používajú napríklad v macedónčine výrazy gabe/pečurke, podobne i v chorvátčine a srbčine (gljive/pečurke).

Areál psl. lexémy *Gub-, ktorá sa neskoršie rozvinula najmä v bulharčine a macedónčine, sa zrejme i prostredníctvom staroslovienčiny (гѢба) rozšírila, alebo aspoň umocnila kognitívny a sémantický priestor všeobecného názvu pre všetky druhy húb v slovenčine a v češtine, čo sa stalo základom pre kategorizovanie názvu v štandardnom jazyku ako i priestorom pre druh húb (jedlé huby, jedovaté huby, cudzopasné huby, hovorovo i bláznivé huby, divé huby). Tento lexikálny základ sa stal zdrojom i pre metaforické rozšírenie nielen v slovenčine, češtine, slovinčine, kde existuje v základnom význame, ale i v srbčine a chorvátčine, kde sa takýto lexikálny základ nepoužíva na vyjadrenie všeobecného názvu pre všetky huby, ale iba pre konkrétny druh. V slovenčine ja nasledujúca situácia:

dať, dostať po hube – po ústach,
držať hubu – 1. mlčať, 2. poslúchať, (drž hubu, zatvor hubu – mlč); *dostať hubovú polievku* – byť vyhrešený (KSSJ, 201 – 202)

V slovinčine sa v tomto význame používa výraz *gobec*. Ale v ekvivalentnej situácii nie je vždy prijateľný: *dostaneš po hube* – *boš dobil po gobcu*, ale *máš veľkú hubu* – *imaš dolgi jezik*. V tomto prípade je v slovinčine základom metaforý jazyk.

V chorvátčine a srbčine sa lexéma *guba* používa v mykologickom kontexte na vyjadrenie 1. konkrétneho druhu stromovej huby (trúdnik - *Polyporus fomentarium*), ale i 2. na pomenovanie vážnej chronickej nákazlivej choroby, ktorú spôsobuje baktéria *Mycobacterium leprae* – *malomocenstva*. V metaforickom význame je metaforický základ *gubica* (v preklade do slovenčiny *tlama*): *dati nekome po gubici* – dať po hube; *držati gubicu* – držať hubu; *zavezati* (začepiti, zapušiti) *gubicu* – držať hubu.

Základ *gub-* v chorvátčine a srbčine je v celom rade derivátov v rámci semantémy 2. (*gubavac, gubavica*,

² Celokarpatský dialektologický atlas. Zv. 5. Bratislava 1997.

³ MÚCSKOVÁ, Gabriela. Porovnanie sémantických štruktúr názvov húb spracovaných v 5. zväzku CKDA. In *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku*. XLIII. Posvećeno profesoru Dr Dragoljubu Petroviću povodom 65-godišnjice života. Novi Sad 2000, s. 373-377.

⁴ MÚCSKOVÁ, Porovnanie sémantických, s. 373.

⁵ MÚCSKOVÁ, Porovnanie sémantických, s. 374.

⁶ Evanjelický preklad: A jeden z nich hned bežal, vzal hubku, naplnil ju octom, nasadil na trstinu a dával Mu piť. Mat 27, 48.

A ktosi príbehol, namočil hubku do octu a vložil ju na trstinu, dával Mu piť a hovoril: Mar 15, 36.

A bola tam nádoba plná octu. Hubku teda, plnú octu, nasadili na yzopovú tyč a podali Mu k ústam. Ján 19, 29.

Preklad do macedónčiny: И веднаш еден од нив отрча, зеде сунѓер, го натопа во киселина, ја надена на трска, и Му даваше да пие. Mt 27, 48.

И еден отрча и накваши сунѓер во киселина, ја надена на трска и Му даде да пие, велејќи: Mk 15, 36.

Таму имаше сад, полн со оцет; тогаш закахија на трска сунѓер наквасен во оцетот и Му поднесоа до Неговата уста. J 19, 29.

gubavko, gubavilište, gubaviti se, gubavost) i rámci slova *gubar* (*Lymantria dispar*) – mniška veľkohľadá.

Vo všeobecnom význame húb v chorvátčine, srbčine, bosniačtine i čiernohorčine spisovným výrazom stala sa lexéma *gljiva*, čím sa v týchto jazykoch pôvodný praslovanský význam rozšíril. V psl. sa ním zrejme označovali súhrnne iba huby rastúce na stromoch⁷. V ostatných slovanských jazykoch je slovo *hlíva* málo rozšírené, alebo sa používa v zúženom význame pri pomenovaní rodu *Pleurotus*, tak ako je to v spisovnej češtine (*hlíva*), v slovenčine (*hlíva*), a juhovýchodných poľských nárečiach (*gliwa*). V slovenčine sa používajú aj iné neoficiálne varianty *hlivka, hlivák, hlivec, liva* a na Záhorí sa slovom *hlíva* pomenúvajú aj iné druhy jesenných húb, rastúcich na zemi. V spisovnej slovenčine názov *hlíva* je i bližšie špecifikovaný a kategorizovaný ako *hlíva ustricová* (*Pleurotus ostreatus*), *hlíva buková* (*Pleurotus pulmonarius*), (v češtine *hlíva plicní*), *hlíva dubová* (*Pleurotus dryinus*) atď. V ľudovej i spisovnej macedónčine je táto huba kategorizovaná na základe stromu, s ktorým vstupuje do cudzopasníckeho vzťahu *bukovka* (*hlíva ustricová*), *svetla bukovka* (*hlíva buková*), ale i podľa iných motivantov *vetrogonova gaba* (*hlíva kotúčová* – *Pleurotus eryngii*) (Karadelev).

Základ lexémy *peČAr-/Čeper- so všeobecným významom sa vyskytuje vo východnej a južnej časti karpatského oblúku. V severnej a západnej časti so základným významom *Gub a *Grib sa výraz pečiarica s početnými variantmi používa vo význame konkrétneho druhu *Agaricus*. (Porovnaj otázku č. 436 a Mapu č. 11 v CKDA).

Polysémia a polylexia základných mykologických výrazov *huba/hríb/pečiarica* je v slovanskom jazykovom svete výrazná. Platí to i pre vnútrojazykovú diverzitu, ale i pre stratifikáciu jednotlivých slovanských jazykoch. Zisťovať zhody a odlišnosti v jednotlivých slovanských jazykoch si vyžadujú osobitný výskum. Ešte výraznejšia polylexia je v rámci názvov jednotlivých druhov húb. Výrazná rozmanitosť pomenovacieho bohatstva je hlavne v ľudových názvoch i bežne hovorenom jazyku.

V macedónčine sa bežne pre muchotrávku cisársku používajú výrazy *bulka, jajčarka, carska pečurka* (*Amanita caesarea*) alebo pre pečiaricu poľnú *polski šampinjon, polska livadarka* (*Agaricus campestris*). Na Slovensku výraznú variabilitu pozorujeme pri viacerých populárnych druhoch húb, napríklad pri podpňovke obyčajnej (*Armillaria mellea*): *michalky, michalice, michalanky, václavky, láclavky, lacvajky, vícvalky, podpinky, podpenky, openky, podpníky, jesienky, hromádky, hromadzinky, honcule, veselíarky*

atď. Výraznú polylexiu pri názvoch húb v slovenských nárečiach podrobne zachytila M. Majtánová v sérii článkov v Kultúre slova a iných slovenských a českých odborných periodikách.

Porovnávanie systematizácie a kategorizácie v rámci štandardizovaných názvov to potvrdzuje tiež. Hoci by sme v registri oficiálnych, kodifikovaných názvoch očakávali vyšší stupeň zhody medzi jazykmi, lebo možno počítať s kultúrnym vplyvom, zistenia tohto druhu podporujú názory, že si každý jazyk často volí svoju cestu v zobrazovaní mimojazykovej reality. Metaforizácia a kategorizácia vo svete húb to vo výraznej miere potvrdzuje. V ďalšej časti príspevku na jednotlivých príkladoch poukážeme na metaforické a kategorizačné stratégie, procedúry i praktiky pri štandardizovaných názvoch húb v slovenčine a macedónčine.

Celonárodne rozšírený výraz v slovenčine *bedľa* (*Macrolepiota*), ktorý je i kodifikovaným výrazom, má pomerne krátky život. Do slovenskej kultúry prenikol cez český jazykový filter z poľštiny a celoplošne sa ujal ako názov konkrétneho druhu húb, pričom vytesnil pôvodné ľudové názvy (*kochlačka, pyšný mládenec, pastierska palica, srnka, kozarova mac*). Poľské varianty *bedla, bedlka* majú výrazný polysémický ráz. V prirodzenom jazykovom prostredí sa používajú vo význame 1. všetky huby okrem hríbov, 2. lupeňovité huby, 3. menej hodnotné jedlé huby, 4. nejedlé huby, 5. základné druhy plávok (*Rossula*) (Bartnicka- Dąbkowska, 1964, cit. podľa Majtánová, 1974)⁸. Macedónsky variant *sončarka* odzrkadľuje západojužnoslovanský areál: v srbčine a chorvátčine je *sunčanica*⁹. Avšak v niektorých druhoch bedlí je zreteľné prepojenie i so západoslovanským areálom, resp. so slovenčinou: *srnska pečurka* (*Macrolepiota procera*) korešponduje so slovenským ľudovým názvom *srnka, srnula*. Podľa výskytu húb názvy húb medzi jazykmi môžu variovať. V Macedónsku sú z bedlí najrozšírenejšie *srnska pečurka* (*Macrolepiota procera*), *grbava sončarka* (*Macrolepiota mastoide*) a *lušpasta sončarka* (*Macrolepiota rhacodes*)¹⁰; podobne i na Slovensku *bedľa vysoká* (*Macrolepiota procera*), *bedľa červenajúca* (*Macrolepiota rhacodes*), *bedľa čipkovaná* (*Macrolepiota excoriata*) atď.

Kategorizácia húb v macedónčine a v slovenčine vo veľkej miere reprezentuje podobný jazykový obraz v základnom rode. Rod *Amanita* má rovnaký motivant v oboch jazykoch *muvomorka* (*mac.*), *muchotrávka*. V macedónčine však v odbornom názvosloví je výraznejšia variantnosť, resp. neustálenosť ako v slovenčine:

⁷ MAJTÁNOVÁ, Marie. Praslovanské výrazy *g.oba, *gribъ, *gliwa a *bъdla v súčasných slovenských názvoch húb. In ORAVEC, Ján (ed.). *Jazykovedné štúdie XII. Pečiarov zborník*. Bratislava 1974, s. 274.

⁸ MAJTÁNOVÁ, *Praslovanské výrazy*, s. 274.

⁹ V slovinčine je však dešnjik, napr. orijaški dešnjik (*Macrolepiota procera*), kde figuruje metafora dáždňika, čo je z aspektu (kognitívnych) asociačných procesov blízke slnku, resp. slnečníku, ktorý je základom metafory *sončarka, sunčanica* v macedónskom, resp. srbskom a chorvátskom názve.

¹⁰ Prof. Dr. Mitko Karadelev, predseda Macedónskej mykologickej spoločnosti, nám poskytol zoznam bežných druhov húb rastúcich v Macedónsku, za čo mu patrí naša vďaka.

<i>Amanita verna</i>	bela muvomorka (mac.) – muchotrávka biela (sl.)
<i>Amanita phalloides</i>	zelena pupavka (mac.) – muchotrávka zelená (sl.)
<i>Amanita pantherina</i>	panterka (mac.) – muchotrávka tigrovaná (sl.)
<i>Amanita rubescens</i>	biserka (mac.) – muchotrávka červenkastá (sl.)

Podobne je to i pri iných rodoch, pričom nemožno vždy konštatovať lexikálnu ekvivalenciu, lebo sa jednotlivé druhy buď na Slovensku alebo v Macedónsku nevyskytujú a nevznikla tak potreba pomenovať ich. Atlasy húb na Slovensku zo sliznačiek evidujú dva druhy s rovnakým metaforickým základom, kým v Macedónsku tri druhy s trojitým metaforickým základom. V macedónčine je východiskom kategorizácie ľudové pomenovanie:

<i>Oudemansiella radicata</i>	korenovka (mac.) – sliznačka koreňujúca (sl.)
<i>Oudemansiella mucida</i>	ledenka (mac.) – sliznačka obyčajná (sl.)
<i>Oudemansiella platyphylla</i>	raspukana širokoliska (mac.)

Odlíšnosť jazykového zobrazovania sveta húb v macedónčine a v slovenčine je prítomná najmä pri antropocentrických motivantoch. Pri rode *Lecicium* motivantom sa v macedónčine stalo etnonymum Turek a v slovenčine Kozák.

<i>Leccinum aurantiacum</i>	turčin (mac.) – kozák osikový
<i>Leccinum quercinum</i>	dabov turčin (mac.) – kozák dubový
<i>Leccinum scabrum</i>	brezov stavec (mac.) – kozák brezový

Podobná onomaziologická stratégia je aj pri iných druhoch húb. *Clathrus ruber* vešterkino srce (mac.) – mrežovka červená (sl.): v macedónčine je základ v lexéme čarodejnica, veštica pričom zrejme ide o metaforu pôvodne utvorenú v ľudovej reči; v slovenčine sa názov utvoril kalkovaním latinského odborného názvu podľa vonkajšej podoby huby pripomínajúcej červenú sieťku, mriežku. V macedónčine sa pre druh *Volvariella bombycina* ustálilo ľudové pomenovanie *svilena čorapka*, kým v slovenčine ide o kultúrne prevzatie, resp. kalk *pošvovec stromový* podľa medzinárodného odborného názvu, pričom sa pri kategorizácii striktniejšie prihliadalo na taxonomické indikátory modernej mykológie¹¹.

Príloha

Obrázok 1. Huby (sl.)– *zaβu* (mk.) (fungi)

Obrázok 2. Hlíva ustricová (sl.)– *бyковка* (mk.) (*Pleurotus ostreatus*)

Obrázok 3. Pečiarka (sl.)– *печурка/ шампињон* (mk.) (*Agaricus*)

Obrázok 4. Hríb (sl.) – *врзaњ* (mk.) - *boletus*

Obrázok 5. Bedľa vysoká (sl.) – *срнска печурка* (mk.) (*Macrolepiota procera*)

Obrázok 6. Muchotrávka zelená (sl.), *Зелена пyпавка* (mk.), *Amanita phalloides*

Obrázok 7. muchotrávka tigrovaná (sk.), *пантерка* (mk.), *Amanita pantherina*

¹¹ V minulosti v mykológii pri tomto druhu bolo isté kategorizačné váhanie, o čom svedčia viaceré synonymá: *Agaricus bombycinus* Schaeff., Fung. Bavar. Palat. 4: 42 (1774), *Agaricus bombycinus* Schaeff., Fung. Bavar. Palat. 4: 42 (1774) var. *Bombycinus* *Agaricus* *denudatus* Batsch, Elench. fung. (Halle): 53 (1783), *Pluteus bombycinus* (Schaeff.) Fr., Anteckn. Sver. Ätl. Svamp.: 34 (1836), *Volvaria bombycina* (Pers.) P. Kumm., Führ. Pilzk. (Zwickau): 99 (1871), *Volvariopsis bombycina* (Schaeff.) Murrill, Mycologia 3(6): 281 (1911).

Obrázok 8., *muchotrávka červenkastá*, бусепка (mk.),
Amanita rubescens

Obrázok 9. *Mrežovka červená* (sl.), вештеркино сръце (mk.),
Clathrus ruber

Obrázok 10. *Požvovec stromový* (sl.), свиленa чоранка (mk.),
Volvariella bombycina

SUMMARY: *Metaphorisation and Categorization in the Slavic-speaking World.* The diversified character of the linguistic picture of the mushroom terminology in the Slavic speaking world is not just a direct result of the mushroom biodiversity, but as well as the divergent and convergent evolution of the Slavic languages and the vocabulary within the mushroom terminology, respectively. In the preface, we compare the central elements of the lexical-semantic partial system: the semantic structure of the lexeme **Gub* -, **Grib* and **peČAr/ČEper*-. The Proto-Slavic form **gōba* is the general term for all types of the mushrooms. This form can be found in the northwestern part of the Carpathian Arc, partially in the Ukrainian area and in the area of the Slavic languages of the Balkans. We also point out that even here the circulation of the language is not completely continuous. The continuous territory is interrupted by the Croatian, Serbian, Bosnian and the Montenegrin isolexy *gljive*. The Slovak and Czech form *hliva* / *hlíva* is categorized as a separate species (lat. *Pleurotus*). The form **Gribъ* is characteristic for the

northern and eastern part of the Carpathian region, most frequently in the meaning of a fungus (the general name of a large group of eukaryotic organisms that includes all kinds of the mushrooms). However, the territory of the Slovak language is characterized by the polylexy *huby* / *hríby* / *pečiariky* (transl. fungi / mushrooms / field mushrooms). The Southern-Slavic language area, thus also the Macedonian language, does not include the formant *gribъ*. For example, Macedonian language uses parallel terms *gabe* / *pečurke*, similarly as the Croatian and the Serbian language (*gljiva* / *pečurke*). **peČAr*- / *ČEper*- is the base lexeme of the general meaning which occurs in the eastern and southern part of the Carpathian Arc. On the contrary, in the northern and western part of the Carpathian Arc the basic term **Gub* and **Grib* with its numerous variants is used in the context of a particular genus *Agaricus*. Polylexy is even more significant within the names of each fungal species. Great diversity of a rich terminology is particularly noticeable mainly in the folk namings and the common spoken language. For example, the Macedonian language commonly uses terms *bulka*, *jajčarka*, *carska pečurka* for *Amanita caesarea* species or for field mushrooms the Macedonian language uses the terms *polski šampinjon*, *polska livadarka* (*Agaricus campestris*). In Slovakia, we can observe significant variability on the naming of a several well-known species of fungi, such as honey fungus (*Armillaria mellea*): *michalky*, *michalice*, *michalanky*, *václavky*, *láclavky*, *lacvajky*, *vícvalky*, *podpinky*, *podpenky*, *openky*, *podpníky*, *jesienky*, *hromádky*, *hromadzinky*, *honcule*, *veseliarky*, etc. Categorization of fungi in the Macedonian and the Slovak language largely represents the similar linguistic picture of the basic genus of fungi. The genus *Amanita* has the same motivant in both languages: *muchotrávka*. However, the Macedonian language of the special terminology has a greater variability or an instability than the Slovak language: *Amanita verna* (the fool's mushroom) – *bela muvomorka* (mk.) = *muchotrávka biela* (sk.); *Amanita phalloides* (the death cap) – *zelena pupavka* (mk.) = *muchotrávka zelená* (sk.); *Amanita pantherina* (the panther cap) – *panterka* (mk.) = *muchotrávka tigrovaná* (sk.); *Amanita rubescens* (the blusher) – *biserka* (mk.) = *muchotrávka červenkastá* (sk.).

prof. PhDr. Miroslav Dudok, DrSc.
Katedra slovanských filológií
Univerzita Komenského v Bratislave
Filozofická fakulta
Gondova 2
814 99 Bratislava, Slovenská republika
miroslav.dudok@gmail.com